

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยในด้าน นโยบาย ผู้รับผิดชอบงบประมาณ เอกสารที่นำมาจัดทำเป็นอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดทำ การให้บริการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และปัญหาในการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บรรณารักษ์หัวหน้างานหรือบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งมีมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 100 แห่ง แต่ละมหาวิทยาลัยอาจมีห้องสมุดหลายแห่ง หรือแห่งเดียว หากมหาวิทยาลัยแห่งใดมีห้องสมุดกลาง และห้องสมุดสาขา หรือห้องสมุดคณะ ผู้วิจัยได้สำรวจการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เฉพาะห้องสมุดกลางเพียงแห่งเดียว

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่ผู้วิจัยได้แบ่งการสำรวจเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัย 3 กลุ่ม คือ ห้องสมุดกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ และห้องสมุดกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งหลายขั้นตอน แยกตามกลุ่มมหาวิทยาลัย 3 กลุ่มข้างต้น โดยใช้ตารางสำเร็จเครซีและมอร์แกน (Krejcie, and Morgan) จากประชากร 100 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 19 แห่ง กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 32 แห่ง และกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 29 แห่ง ดังแสดงในตาราง

ตาราง 1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประเภท	จำนวนประชากร (แห่ง)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
มหาวิทยาลัยของรัฐ	24	19
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	40	32
มหาวิทยาลัยเอกชน	36	29
รวมทั้งหมด	100	80

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและหน่วยงาน ซึ่งเป็นแบบเติมคำ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาและการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (ด้านนโยบายและงบประมาณ ด้านการคัดเลือกและจัดหา ด้านการจัดเตรียม ด้านการสร้าง ด้านมาตรฐานและซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการสร้าง ด้านการให้บริการ และด้านการประเมินผลการให้บริการ) ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาและการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับมาก
- 3 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาและการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นแบบเติมคำ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จากเอกสาร หนังสือ วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดบางแห่ง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรทุกตัวในการวิจัย
3. สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละตอนให้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์เฉพาะ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขภาษา ลำนวนที่ใช้ และขอบเขตเนื้อหาว่ามีความเที่ยงตรงและครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษาหรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. เสนอแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีวุฒิทางการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ หรือมีประสบการณ์ในการดำเนินงานเอกสาร

อิเล็กทรอนิกส์ มีความรู้และความสามารถในการเรียนการจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่

5.1 นางจุฑามาศ มงคลพิทักษ์สุข หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง

5.2 นางสาวหน้อย วินัยสุรเทิน หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนัก-
บรรณสารเพื่อการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

5.3 นางสาวปัทมา หมดนุรักษ์ หัวหน้างานจัดหาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
งานเทคนิค สำนักบรรณสารเพื่อการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
แก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงาน
เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น
(reliability) โดยวิธีการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ของครอนบาค
(Cronbach) และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้บริหารหรือ
หัวหน้าห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บแบบสอบถาม
บรรณารักษ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 ฉบับ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และ
หลังจากนั้นหากไม่ได้แบบสอบถามคืนจะสอบถามทางโทรศัพท์ และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. หาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เป็นรายข้อ และรายด้านจากคำตอบในแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ใช้แทนในการแปลความหมายการประเมินค่าความต้องการ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	มีปัญหาในระดับมาก
2.50-3.49	มีปัญหาในระดับปานกลาง
1.50-2.49	มีปัญหาในระดับน้อย
1.00-1.49	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบผลการดำเนินงานเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเอกชน โดยใช้สถิติการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างและความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-square) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบโดยใช้การทดสอบเป็นรายคู่